

Böckerna han aldrig fick se

Berättelse

Stieg Larsson föddes 1954 i norra Sverige. När han var liten bodde han hos sina morföräldrar. Hans morfar hatade nazismen, och Stieg lärde sig tidigt att hata orättvisa.

Som vuxen flyttade Stieg till Stockholm. Han började arbeta på en nyhetsbyrå som heter TT. På fritiden undersökte han farliga grupper, eftersom han ville stoppa rasism. År 1995 var han med och startade Expo. Expo är en organisation som följer rasism och hot mot demokratin. Från 1999 var han chef för tidningen Expo. Han fick hotbrev, men han slutade inte.

På kvällarna skrev Stieg också deckare. Det var nästan ingen som visste det. Han skrev tre spännande böcker om en journalist och en ung kvinna som löser brott tillsammans. Böckerna kallas Millennium-trilogin.

Stieg lämnade böckerna till ett förlag. Men sedan hände något mycket sorgligt. I november 2004 fick han en hjärtinfarkt på jobbet och dog. Han var bara 50 år. Han hann aldrig se sina böcker i en bokhandel.

Först kom boken *Män som hatar kvinnor*. Sedan kom två böcker till. Böckerna blev en stor succé i hela världen och såldes i miljontals exemplar. De blev också filmer.

Stieg fick alltså aldrig uppleva sin framgång. Hans sambo Eva fick inte heller pengarna, eftersom de inte var gifta. I stället ärvde hans pappa och bror.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
morföräldrar	mammas mamma och pappa
orättvisa	när något är fel och inte lika för alla
en nyhetsbyrå	ett företag som samlar in och säljer nyheter
rasism	när man behandlar människor illa på grund av deras ursprung
ett hotbrev	ett brev där någon skriver att de vill skada dig
en deckare	en spännande bok om ett brott som ska lösas
ett förlag	ett företag som gör och säljer böcker
en hjärtinfarkt	när hjärtat plötsligt slutar fungera
en succé	en stor framgång
en sambo	en partner man bor med utan att vara gift
ärva	få någons pengar eller saker när hen dör

Läsförståelsefrågor

1. Var arbetade Stieg Larsson?
 1. På en skola
 2. På en byrå som skickar ut nyheter
 3. På ett sjukhus
2. Vad gjorde organisationen Expo?
 1. Gav ut deckare
 2. Följde rasism och hot mot demokratin
 3. Sålde filmer
3. Vad skrev Stieg på kvällarna?
 1. Deckare
 2. Läroböcker
 3. Nyheter
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Nästan ingen visste att Stieg skrev böcker.
 2. Stieg och Eva var gifta.
 3. Stieg gillade att resa till andra länder.
5. Varför fick Stieg aldrig se sina böcker i en bokhandel? Svara med en mening.
6. Varför fick Eva inte pengarna efter Stieg? Använd texten i ditt svar.
7. Stieg fick hotbrev men "slutade inte". Vad visar det om honom? Svara med egna ord.
8. Vad menas med att böckerna blev "en stor succé"? Förklara med egna ord.

Facit

1. **b)** På en byrå som skickar ut nyheter.
2. **b)** Den följde rasism och hot mot demokratin.
3. **a)** Deckare.
4. 1. **Ja** – nästan ingen visste det. **b) Nej** – de var sambor, inte gifta. **c) Det står inte i texten** – resor nämns inte.
5. Exempel på svar: *Han dog innan den första boken kom ut.*
6. Exempel på svar: *De var inte gifta, så lagen sa att pappan och brodern skulle ärva i stället.*
7. Exempel på svar: *Han var modig. Han gav inte upp fast det var farligt.*
8. Exempel på svar: *Många köpte och läste böckerna. De blev kända i hela världen.*

Bedöm de öppna svaren efter innehåll, inte efter exakt formulering. Att skriva av en mening rakt ur texten räcker inte – eleven ska visa att hen förstått.

FÖR LÄRAREN

Tema: mod och eftermäle. Prata gärna om varför en del människor tar risker för det de tror på, och om hur det känns att lyckas först efter sin död.

Diskussionsfrågor

- Stieg tog risker för att stoppa rasism. Vad tycker du om det?
- Är det viktigt att man själv får uppleva sin framgång? Varför / varför inte?
- Tycker du om deckare och spännande böcker? Berätta.
- **Skriv (3–5 meningar):** Skriv om en person du tycker är modig. Vem är det och varför?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Stieg Larsson (svenska och engelska)
- Nationalencyklopedin (ne.se): Stieg Larsson
- Encyclopædia Britannica: Stieg Larsson
- Expo (expo.se): om stiftelsen Expo och Stieg Larsson
- History.com, This Day in History (9 november 2004): om hans död

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Fullständigt namn: Karl Stig-Erland Larsson. Född 15 augusti 1954 i Skelleftehamn (vid Skellefteå), död 9 november 2004 i Stockholm, 50 år gammal, i en hjärtinfarkt. Arbetade på nyhetsbyrån TT från 1977 till 1999. Var med och grundade stiftelsen Expo 1995 och var chefredaktör för tidskriften Expo från 1999. Skrev Millennium-trilogin: Män som hatar kvinnor (utgiven 2005), Flickan som lekte med elden (2006) och Luftsロットet som sprängdes (2007). Alla tre böckerna gavs ut efter hans död. Hans mångåriga sambo var Eva Gabriellsson; eftersom paret inte var gifta och inget giltigt testamente fanns, gick arvet enligt svensk lag till hans far och bror, vilket ledde till en uppmärksam tvist om rättigheterna till hans verk. OSÄKERT/varierar mellan källor: exakt hur stor del av en fjärde bok han hunnit skriva. BILD: ingen fri Wikimedia-bild av hans ansikte kunde verifieras (juni 2026) – Commons-kategorin Category:Stieg Larsson saknar fri porträttbild. Bilden är därför representativ (ej porträtt): Bellmansgatan på Mariaberget i Södermalm, kvarteren kring Millennium-trilogins miljöer (Bellmansgatan 1 är romanfiguren Mikael Blomkvists adress). Källa: File: Bellmansgatan July 2024 01.jpg på Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/File: Bellmansgatan_July_2024_01.jpg), foto av ArildV (Arild Vågen), licens CC BY-SA 4.0. Bokomslag och Expo-logotyp är

upphovsrättsskyddade och används inte. Förslag: kontrollera framtida fri licens för ett porträtt, eller använd en bild med köpt licens från bildbyrå.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.